

Het college van B&W van de gemeente Delft
t.a.v. de wethouder Wonen, Stedelijke Vernieuwing en Zorg, de heer R. de Prez
Postbus 78
2600 ME Delft

Delft, 25 februari 2015
Betreft: Advies Kadernota ISD deel 2

Geacht college,

De Kadernota Innovatie Sociaal Domein deel II stipt veel onderwerpen aan waarover de WMO-raad in het afgelopen jaar heeft geadviseerd. De raad zal in dit advies hier niet op terugkomen. Hij zal zich in dit advies beperken tot een aantal algemene onderwerpen.

De nieuwe zorgwetten creëren een administratief monster

De WMO maakt van de gemeenten financiers van zorgorganisaties. De administratieve kant van deze transitie is een grote ingreep. Terwijl de overheid al jaren roept dat ze de bureaucratie en de administratieve lasten wil verminderen, klagen zorgorganisaties dat gemeenten ieder hun eigen methodieken aan het invoeren te zijn. De zorgorganisaties moeten hun processen en ICT afstemmen op de eisen van de verschillende gemeenten. Er is geen vastgestelde standaard voor uitwisseling van gegevens tussen gemeenten en zorgorganisaties. Zorgorganisaties zullen veel geld kwijt zijn aan deze administratieve bureaucratie, zeker als zij met veel gemeenten zaken moeten doen. De kosten hiervan komen niet ten goede aan de doelen van de wet. In de media klagen zij al dat deze administratieve druk ten koste zal gaan van de hulpverlening (boekhouders voor hulpverleners!). Wij adviseren u in de verschillende regionale samenwerkingsverbanden die Delft heeft aangegaan, dit prominent op de agenda te zetten om dit probleem in ieder geval in onze regio zo klein mogelijk te houden.

Participatie is niet gratis

Participatie is een tweezijdig proces. De gemeente en de burgers moeten allebei participeren; samen moeten zij het doen. Om succes te bereiken is het belangrijk dat de gemeente serieus luistert naar de burgers als gelijkwaardige gesprekspartners, ook als zij wat anders willen dan de gemeente in gedachte had. Waar nodig moeten mensen bij burgerinitiatieven deskundige ondersteuning kunnen krijgen. Er zit echter ook een andere kant aan de zaak. De participatiesamenleving is een mooi ideaal als we het maar niet tegenover de verzorgingsstaat plaatsen, maar in het verlengde. Terwijl de verzorgingsstaat de betrokkenheid van burgers misschien te veel zocht in formele organen zoals cliënten- of bewonersraad, lijkt de participatiesamenleving het te zoeken in betrokkenheid in gratis, informele alternatieven als mantelzorg, vrijwilligerswerk en buurthulp. Verschillende deskundigen waarschuwen dat de participatiesamenleving ons in dat eenzijdige vertrouwen in het informele en kleinschalige gaat teleurstellen. Bij voorbeeld de aannames rond de beschikbare mantelzorg worden te rooskleurig ingeschat. Niet ieder familielid of iedere buur kan en wil mantelzorgen. In de informele sfeer krijgt mogelijk willekeur kansen.

Hoe wordt voorkomen dat mantelzorgers geld of goederen wegnemen van personen bij wie zij mantelzorg verlenen, of ouderen manipuleren hun testament aan te passen? Hoe bereiken we dat bij oproepen tot vrijwilligerswerk in wijkacties allerlei mensen actief worden niet alleen de hoger-, maar ook lager opgeleiden, mensen met allerlei etnische achtergronden en van alle leeftijden? In plaats van ons helemaal terug te trekken uit formele verbanden moeten we blijven proberen die verbanden te verbeteren. Niet alleen de zorgcoöperatie naast de gevestigde zorginstelling zetten, maar ook zorgen dat professionals in die instelling niet bezwijken onder regeldruk.

Regionale samenwerking

Terecht wordt de democratische legitimering bij regionaal samenwerken aan de orde gesteld. In de nieuwe situatie hebben de gemeenteraden om meerdere redenen minder zeggenschap dan men mag verwachten van een onderwerp waarvoor zij in de nieuwe regelgeving de politieke verantwoordelijkheid hebben gekregen. Inderdaad had de gemeenteraad vóór de decentralisatie weinig te zeggen over de uitvoering, maar toen had hij ook geen politieke verantwoordelijkheid. Samenwerken in regionaal verband biedt veel zakelijke voordelen zoals in de nota opgesomd. De rol van de gemeenteraad mag echter niet worden uitgehouden.

Informatie en communicatie

Voor veel burgers zijn de veranderingen die de decentralisatie met zich mee heeft gebracht erg verwarrend. Met name lager opgeleiden en ouderen hebben grote moeite om uit de veelheid van nieuwe gegevens de noodzakelijke punten op te pikken die voor hun situatie van belang zijn. De WMO-raad adviseert dan ook om in de komende tijd voor verschillende groepen aangepaste informatiebijeenkomsten te (laten) organiseren waar in eenvoudige bewoordingen de veranderingen worden uiteengezet. Daarnaast verdient het aanbeveling om de vraagbaakfunctie periodiek te evalueren en te verbeteren. Ook moet kritisch worden gekeken of informatiemateriaal voldoet en geschikt is voor minder goed ziende mensen. Steunkleuren, ook al zijn die modieus gekozen, zijn bijvoorbeeld voor veel slechtziende mensen een belemmering om teksten goed te lezen.

Privacy

Privacy is een groot goed. Burgers moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens bij de medewerkers van de toegang in goede handen zijn. Het is dan ook van het grootste belang dat er strenge regels worden ontwikkeld en gehandhaafd voor het omgaan met de persoonlijke gegevens van de cliënten. De werkwijze van één gezin, één plan, één casemanager is efficiënt en effectief. Maar wie is de eigenaar van het plan met alle privacy gevoelige gegevens bij een samengesteld gezin waar bijvoorbeeld de ouders gescheiden zijn of er ook volwassen kinderen deel uitmaken van het gezin en wie kunnen er allemaal meekijken?

Zelfredzaam/kwetsbaar/eigen kracht

In deze nota wordt sterk uitgegaan van 'eigen kracht en eigen netwerk'. Wij adviseren u niet in die mantra te blijven steken, maar in te zetten op echt vraaggestuurd werken met realiteitszin en oog voor de (on)mogelijkheden van mensen die ondersteuning vragen.

Altijd tot nadere toelichting bereid, namens de WMO-raad,

A.J. Duymaer van Twist, voorzitter